

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 «
Pe o lună . . . 2-40 «
Nrul de Duminecă:
Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să îna-
poliază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 47

O scrisoare a domnului Goga.

Stimate domnule redactor,

Drept răspuns la mai multe scrisori ce mi s'au adresat și pentru împrăștierea ori cărei bănuiele, Vă rog să binevoiți a publica următoarele lămuriri:

1. Am intrat în rândul colaboratorilor ziarului »Tribuna«, fiindcă atitudinea de răspicată intransigență politică, cu care s'a rostit în cele mai multe chestiuni curente ale vieții noastre, mi s'a părut mai apropiată de credințele mele. Ca și atunci, tot astfel și astăzi nu-mi poate trece prin gând, că acest ziar ar putea să ajungă un organ de propagandă contrară principiilor fundamentale, ale partidului național. Când aș vedea cel dintâi semn de dubietate în cinstea națională, ori de abatere dela principii e partidului național, e foarte firesc că n'aș mai colabora la acest ziar și din amic ce-i sânt, devenindu-i cel mai înverșunat dușman. Aș dori să fiu un tovarășu meu pentru distrugerea lui, urmându-mi convingerea ne-strămutată, că în împrejurările politice de astăzi noi trebuie să păstrăm față de dușmanii noștri cea mai desăvârșită intransigență.

2. Articolele ce-am publicat în coloanele

»Tribunei« au urmărit ținta de-a fixa stări generale de lucruri și oameni, de-a lămurii fenomene sociale culturale și politice, așa dupăcum aceste se resfrâng prin prisma unei judecăți, pe care eu o socot dreaptă și care e în orice caz cinstită. Acest lucru l-am făcut ani de arindul și în coloanele altor ziare și-l voi face încă multă vreme dorind o îndreptare.

3. În scrisul meu am căutat să zugrăvesc caracterul general al situației și când am avut să-mi spun cuvântul asupra unor anumite persoane, pe acestea le-am numit fără încunjur. Am fost străin totdeauna de ori-ce gașcă și am urmat glasul conștiinței mele, fără a fi influențat de cineva, fără planuri ascunse și fără alt gând decât de-a contribui la îndreptarea răului.

4. Nu am avut nici odată altă ambiție, decât de a rămânea ceiace sânt: un om, care crede că prin scrisul lui poate aduce anume modeste servicii neamului. Nu doresc deci nici un rol deosebit atâta competență, cât și munca desinteresată a acelor dintre fruntașii actuali ai vieții noastre politice, pe cari în multe rânduri i-am amintit și cu numele în articolele mele.

5. Impărtășesc convingerile exprimate de »autorul părerilor libere« în coloanele ace-

tui ziar, că în timpul din urmă viața noastră politică se caracterizează printr'o stare de amorțeală și că e absolut necesară o mișcare mai vie a a rîndurilor, un spirit de inițiativă, de sacrificiu și o muncă mai rodnică din partea fruntașilor noștri.

6. Pentru a scoate mai bine în evidență, că rostul articolelor mele de azi face parte dintr'o ordine de idei și dintr'un program de muncă, satorită de-un timp mai îndelungat, am aranjat pentru tipar și voi scoate în volum în cel mai apropiat timp un mămunchi din aceste articole publicate în cei trei ani din urmă prin diferite ziare.

7. Cred, că în locul acuzelor și bănuielelor reciproce, ar fi cu mult mai folositoare pentru poporul nostru o apropiere a tuturor elementelor de muncă și inaugurarea unei perioade de adevărată activitate politică. Discuția și încrucișarea de opinii potrivnice mi-se pare utilă, dar în momentul când degenerază în tiranie mă scârbesc.

Primiți, Vă rog, asigurarea stimei mele:

Paris, 12 Decembrie 1910.

Octavian Goga.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Frașmente.

De Ion Agîrbicianu.

»Să fie cu iertare că mă imbulzesc așa, dar aș avea o vorbă«. Căută cu ochii unde să-și pună căciula.

»Pune-o bădicule iac'aci pe scaun. Și șezi! — Că voui șede. Omul bătrân tot spre pământ trage« zise el și se puse pe marginea unui scaun. Iși așeză mâinile pe genunchi și, privind la mine, clipi din ochi.

— Acum eu sânt pușin băut, dar' asta să nu te supere pe dumneata. Să fie cu iertare. Mai bem câte-un păhar. Și noi bătrânii sântem slabi la cap, ca găinile. Odată ne ameșim. Da să nu-mi uit vorba: îți place pe la noi?

— Place.

— Poate să-ți și placă. Ce mai sat! Uite că dela dumneata se vede în toate părțile. Căși de piatră, căși nouă. Și oamenii, ce mai oameni! D'apoi muerile! Bădicul clipi din ochi și sub mustașa-i tunsă se desfăcu un zîmbet care-i lărgi gura.

— »Să știi dumneata că ai de-a face cu oameni vrednici în satul nostru. Dacă se mai trage câte-o petrecanie, Dumineca și în sărbători, nu strică: și petrecania-i dela Dumnezeu. Dta ce zici?

— Zic că-i bine așa. Să fie numai omul cu minte.

— Ba eu zic într'altfel. Să fie omul voios până trăiește. Că după ce-l astupă cu pământ, știi că n'o mai fi. De-aceea-mi place mie de

Români. Il vezi iute, harnic, cu gura plină de cântece și cu inima de voie bună. De-aceea sânt înflorite fețele copiilor noștri, și fețele sânt rumene.

Uite, de-o pildă, în satul vecin sânt Sași. Nu auzi tu cântece, nici chiote de bucurii, când treci pe hotarul lor, ori pe ulițele satului. Bărbați-s deșirați frânele-s grele. Când intri la ei în sat gândești c'ai ajuns în cimitir. Și se și prăpădesc din zi în zi, pentrucă nu este în ei viață.

— Se împușează, zici?

— Se sting, pentrucă-s lipsiți de vlagă. I-ai văzut vr'odată jucând? Nu? Hm» făcu omul și privi prin odae. »D'apoi să prind câte doi, de gândești că vreau să se izbească, se iniaptă și sar cu pași largi, și le tropotesc cizmele pe podele. Și mai este ceva: gândești că sar de silă. Asta-i: joacă supărați, ca și când i-ar fi pus cineva la o pedeapsă. Așa de ce să trăiești în lume, ia spune-mi dumneata?

— Ei sânt mai domoli dela fire, bădicule. Tot ce fac, e bine cumpănit.

— Ba că chiar. Să-i vezi jucând ș'apoi să vorbești de cumpănă. Ei se chinue, și-și chinuesc toată viața. Că dacă stai să te gândești cu deamăruntul la tot ce faci, atunci ce plăcere mai poți avea în lume? Cândul e cel mai mare dușman al omului. Las' că știu. Cine se gândește se ofilește. Da, să nu-mi uit vorba. Eu am venit să-ți arăt o hârtie. Bine că ți place la noi, vei vedea ce oameni vrednici sântem«. Și în vreme ce vorbea, căuta cu mâna în șerpar. Scoase o hârtie smolită.

»Să vezi și dumniata«, îmi zise, și când mi-o întinse mă privi țintă. În hîrtia smolită era alta mai curată, și această scrisă. »Eu Ion Bucur cu mila Tatălui, cu puterea Fiului, cu darul Duhului sfânt, om în toată firea rînduiesc cele ce urmează:

Casa 'n care 'mi duc bătrînețele să rămână biserică. La ficior i-am făcut altă rînduială scrisă. Sfânta maică biserică să vândă casa cu loc cu tot, după ce voui fi fost eu îngropat, și pe banii ce-i va lua să cumpere un clopot nou nou și să-l ridice în turn. Să aibă clopotul glas bun, care să răsbată deparie. Am pus de-acum decaparte pentru îngroparea mea o sută de zloți. Banii aceștia toți să se cheituiască pentru mine. Popii să i-se plătească douăzeci de arginți, să știe și dumnealui c'a murit un om. Diacului doi de arginți, iar clopotarului să i-se deie cinci. Ce mai rămâne să se plătească sicriul și gropașii, și ceialți toți pentru pomeană. Amin.«

— Se vede treaba că tot te gândești și dta la moarte bădicule. Cum văd aici e testamentul dumniitale.

— Îți place? Întrebă clipind repede din ochi.

— O să vedem. Te-ai înțeles cu ficiorul pentru casă?

— I-am dat moște destulă, n'are ce să mai zică. Și-apol de mult nu mai trăiește cu mine. S'a mutat la socri. Are o nevastă, știi para focului. Dar s'o lăsăm. Ce-a fost a trecut. Acum pe mine mă îngrijește o vecină.

— Mai este ceva în hîrtie ce...

— Ei îmi tăie vorba; cu d'acul vrei să zici. Că i las doi zloți și la clopotar cinci. Dar asta n'o schimb odată cu capul. Supere-se. Că dumniata încă nu i cunoști năravul. În biserică mai cântă el ce cântă, la morți însă numai bornăe și le mestecă toate, de nu mai poți pricepe nimica. Las să i fie de învățătură, că sânt oameni cari văd tică'oșia lui.

Luă hîrtia împăturată, dar nu o puse în șerpar. Sta cu ea în mână și voia să zică ceva.

— »Aș avea o rugare«, spuse cu greu. Aș

Clericalismul in biserica română. „Telegraful Român” din Sibiu reproduce articolul nostru de fond publicat sub acest titlu în numărul 256 al „Tribunei” și-i face următorul comentariu:

„Sub titlul acesta publică „Tribuna” din Arad un articol temeinic, scris, cum se spune, de un vechiu bărbat politic al nostru. Reproducem și noi acest articol, și-l recomandăm deosebitei atenții a preoțimei noastre, atât pentru cuprinsul și însemnătatea pe care o are, cât și pentru a vedea și a constata preoții noștri, aceea ce am constatat noi, anume, că în articol se află indigestate aproape aceleași idei, aceleași îndrumări, pe cari le-a dat preoții noștri arhiepiscopane înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan, prin pastoralele sale din 30 Noiembrie 1902, din 20 Februarie 1907, și din 29 Iunie 1909, — îndrumările deci și sfaturile, din cari credem că a urmat și înființarea fondului cultural arhiepiscopan și înființarea băncii „Lumina”, dela care fondul cultural primește an de an 47% din venitele ce le are. Vor vedea preoții noștri din acest articol, că și alții gândesc la fel, ca Excelența Sa, când e vorba de asigurarea viitorului bisericii noastre, și vor înțelege, cum trebuie să lucreze pentru întărirea bisericii, de care e strâns legat și viitorul preoțimei”.

Invaziunea galițiană. Mulțumită unui om de bine, vechea problemă a mizeriilor rutene a făcut să vibreze iarăși conștiința opiniei publice ungurești cinstite, dacă peste tot mai putem să admitem o asemenea conștiință a publicului unguresc. Publicistul Fényes László a întreprins zilele trecute o adevărată expediție de explorare în cel mai întunecos unghiu al Ungariei, în ținutul rutenesc cel aproape sălbătăcit de mizerii. Intocmai ca decedatul Bartha sau Fényes a dat de stări mai mult decât aziatice și a descoperit aceiași cauză permanentă a lor: uzura lăcustelor percimate ce cad mereu roiri asupra acestui ținut nenorocit. Ziarele au publicat pagini întregi despre ravagiile acestor lăcuste și asistăm acum la priveliștea unei efervescențe artificiale a spiritelor între Unguri.

Fiind însă vorba de neamul protejat al Ungariei, de Jidani, presa, care e în parte covâr-

șitoare în mâna lor, a grăbit să deplaseze repede chestiunea pe tema antisemitizmului și sănt speranțe că acțiunea d-lui Fényes, întocmai ca cea de pe vremuri alui Bartha, se va îngloba și ea în nămolul influențelor evreești, asigurându-se lăcustelor din partea de sus a țării, și mai departe, cea mai deplină libertate de „operațiune” socială. Ele vor putea să „exploateze” și mai departe neînpedecate masa ignorantă de țărani ruteni tâmpindu-i cu rachii otrăvite și jefuindu-i cu cea mai tâlhărească uzură. Ba vor avea în sprijinul lor și întreg sistemul feudal de astăzi, dimpreună cu cohorte de satrapi administrativi.

Avem în privința asta o asigurare în faptul că primul-ministru, contele Kluén-Héderváry, interpelat în ședința de ieri a Camerii de deputatul clerical Huszár a ținut de cuvânt să nu dea nici un răspuns. Căci singura rațiune a sistemului actual tocmai consistă în menținerea întunecului medieval în masele populației dela țară.

Camera. În ședința de azi s'a adoptat definitiv proiectul despre monopolurile bitumelor, precum și vre-o câteva proiecte despre nouă vicinale pe pustă. S'a prezentat și proiectul despre prolongirea privilegiului băncii austro-ungare. La acest proiect se prevede o discuție — dupăcum am mai amintit — de cel puțin două săptămâni.

Fanteziile d-lui Aurel C. Popovici.

„Gazeta Transilvaniei” publică la Ioc de Jovoci, care ne trimite și dintr-o dată o gogă și bolnava imaginație a d-sale. Pe un fond de fapte, care nu există decât în închipuirea d-sale, dl Popovici brotează o întreagă poveste de intrigi, combinații și bazaconii pe cari le cetim ca și cum am citi un capitol de roman de senzație. Dl Popovici și-a dat din nou drumul piraelor sale de gândire, și acum ține-te până în Paști, de te ia la harță cu fantasmago-

riile d-sale. Dl Popovici o începe de departe, de acum 14 ani, când spune d-sa, s'a mai făcut o încercare, identică cu cea de azi, din partea d-lor Sturdza, Brote, Mangra și Bianu, de a decapita pe bătrâni în frunte cu președintele R. țiu. Nu vom discuta aceasta parte istorică a reminiscențelor d-sale, ne aducem însă bine aminte că d-sa și atunci își dăduse toate impuscăturile mai multe în vânt și că toată campania d-sale de atunci s'a înmormântat în ridicol. Știm că socotește drept o ulterioară legitimație a aceluși »alarmă» desertarea de azi alui Mangra și Brote, dar se dau pe față clar intențiile d-sale, când vine și pune și azi alături de Mangra și Brote, numele venerate ale d-lor Sturdza și Bianu.

Are însă dl Popovici în articolul d-sale și părți de o vinovată și conștientă recredință. Voind să ne scoată de conivență cu Mangra, Brote și Slavici, dl Popovici are temeritatea să spună, că »Tribuna» a »avut pentru Mangra, Brote și Slavici fel de fel de menajamente și indulgențe. Văzând însă și ea revolta obștească în contra patronilor și ea fu silită a-i »critica» așa de ochii lumii și a nu le mai publica opiniile — deocamdată».

Dl Popovici își ia rolul de simplu calomniator când îndrăznește să afirme lucrul acesta. Dar știe toată lumea că noi am fost cei dinții cari i am demascat și am rupt orice legături cu oamenii aceștia, îndată ce s'au dat pe față scopurile lor. Două ori trei săptămâni încă în urmă »Lupta» continua să-l anere pe Slavici împotriva »acuzărilor» noastre, pe care le veneam cu dinții. Au urmat imediat senzaționalele articole. »A murit un om» și altele, în cari se prohodau trădătorii. Totuși dl Popovici, spune că acum i-am făcut uități pe Mangra și Brote, pentru a ne năpusti asupra deputaților. Curate infamii, cu cari debitează dl Popovici. Și ne întrebăm ce imbold pervers l-a făcut să și cheltuiască tot prestigiul câștigat cu cartea d-sale »Gross Oester-

vrea să se mai adaugă ceva în hirtie. Dacă-i face dumneata bine să însemni. La noi, cum știi, când duci mortul la groapă, te oprești de trei ori și citești trei evanghelii. Acum eu aș vrea să mi-se citească patru.

— Asta se poate.

— Știu eu că se poate. Dar nu aici e greutatea. Dela mine spre cimitir trecem pe lângă crișcă. Eu aș dori să se însemne în hirtie ca evanghelia a patra să se citească aici lângă crișcă. Să se oprească oamenii să ngenunche, și popa să citească evanghelia. Nu vreau nici o batjocura pentru celea sfinte. Dar am eu ceva la inimă.

— Se așază mai bine pe scaun, și zise: Eu am fost om harnic și muncitor. Dar' de fire sânt aspru și mă mânu iute. Nevasta mi-a murit de mult, și-a rămas cu copil mic la casă. M'am sbatut, am alergat ș'am scos om din el. Și-mi era drag de el ca de lumina ochilor. S'a însurat în urmă și a adus în casă o femeie. Nora dela început mă privi cu dușmănie. Părea că i stau meru în cale și se împiedeca de mine. Eu tăceam, răbdam, dar' inima mi-se impietrea pentru ficior. Nu pentru ea, dânsa-mi era străină. Dar toată ziua mă gândeam: ficiorul mi-a alungat li-

niștea bătrînețelor. Și el părea că nu vede nimic. Ii plăcea de muere și pe mine începu să mă privească ca pe un străin. Părea că împrumută ochii nevastei și cu aceia se uită la mine. Acum să vezi d-ta, a fost să fie lucru mare. Într-o noapte, când n'am mai putut răbda, m'am sculat din tindă, că durmiam în tindă, și-am intrat tiptil în casă cu'n gând hotărât. Gând negru, părinte. Mi s'a părut însă că ficiorul nu doarme adânc. Am ieșit să mai aștept, și m'am trezit deodată în crișma aceea. Am băut vin, mult vin. Și cum beam mă desghețam și gândul acela negru se tot depărta dela mine. Băutura, se zice, îndobitoceste pe om. Nu știu cum va fi la aiți, dar pe mine în noaptea aceea vinul m'a scăpat. Cum și-am spus m'am desghețat la inimă, că eram învârtoșat cum-i cremenea, gândurile mi-s'au luminat, și-am întrezărit puțin, am înțeles puțin pe băiat și pe noră. Nu m'am dus acasă până dimineața. Și dimineața am dat drumul copiilor să se ducă la socri. Le-am spus că într-o casă nu mai putem sta. Nu s'au mâniat. S'au dus. Se iubeau. Gândul cel negru se depărta dela mine, dar nu mă-părăsi cu totul. Cercară nănașii, cercară părinții fetei să mă îmbune. Dar vorbele lor mi-aduceau gândul cel negru iarăși aproape. Și atunci fugeam de toți și intram în

crișcă. Și dupăce beam un cop două de vin, începeam să înțeleg pe băieți, începeam să le pricep tinerețele lor, și gândul cel păgân fugea. Hei, nu poți să știi d-ta ce ușor mă simțeam când mă părăsia gândul acela. Cum îmi iubiam atunci băiatul, cum mă bucuram de el ca și când l-aș fi scăpat de o primejdie de moarte. Se însenina atunci în jurul meu și era cald și bine. Vedeam pe ficior și pe nevastă voioși. Bine fac, iubesc viața, îmi ziceam, și mai ceream un cop de vin.

De doi ani m'am împăcat cu ei. Mi s' dragi amândoi. Dar casa nu le-o pot da. Casa aceea unde s'a deșteptat în mine ghiavoul, nu le-ar aduce noroc. În casă nici nu i las să între nici ac m. Mă grijește o femeie bătrână din vecini. Iată, adause el, pentruce aș vrea să se citească o evanghelia în fața crișmei. Pentrucă pe mine Dumnezeu m'a îndestulit în noaptea aceea

— Să va citi a patra evanghelia, așa cum spui. Fața i-se luminează deodată.

— »Se poate? Atunci însămnă aici».

»Așa, zise, sculându se să plece. Acum sânt liniștit. Gândul asta mă mai neliniștea. Acum, să nu fie cu supărare că m'am îmbulzit. Acum merg să beau un cop de vin, să fiu pe deplin fericit».

Și, peste puțin, se strecură în crișcă.

LETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserică, odăjdii, prapori, stihare, poște, policandre și candelabre, candeluțe, iconostase și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

Prețurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

reich», în atacuri de un caracter atât de perfid și ca tendență atât de herostratic?

Apărarea deputaților? Nu iera nici o nevoie, fiindcă «Tribuna» nu-i atacase, și mai ales pe cei vrednici și cari își făceau datoria. Dar o știe! orice om care s'a învățat prin București și l-a văzut pe dl Popovici, ce păreri manifesta d-lui despre deputați. Din ramoliți, nepregătiți și nepricuși nu i mai scotea. D-sa critica dela masa de cafea toate actele politice câte au avut loc în vremea din urmă. Chiar despre personaje pe care azi ni le împușcă ca victime ale criticelor noastre, d-sa rostea critice de sigur de două ori mai aspre și exagerate. Și iată-l acum, în rolul de mare apărător, prefăcut și nesincer desigur, a deputaților, pentru a putea lovi în «Tribuna» care a căzut în disgracia d-sale mai ales decând aceasta i-a des-his coloanele, poetului Goga, cu care recunoaște, singur că are de împărțit ceva. În ce mod detestabil și nevrednic însă vine să bănuiască cinstea politică a poetului, ca totuși la urmă să vie cu sfatul d-sale să-l salveze!

Intr'o altă grupare de idei arată cum Mangra cu cohorta sa venise să i-se ofere lui Khuen tocmai atunci, când acesta era în tratative cu dl Mihali. Asta o știm. Ea este povestea trădării lui Mangra. Spune apoi că a urmat a doua fază a împăcării, cea a dlui Mihu. Aici, vine să ne scoată pe noi vinovați. Spune, că «tinerii oțelii» și «Tribuna» au început conștient să d-screditeze și să slăbească comitetul național, făcând aceste «evoluțiuni» tocmai pe când guvernul neavând încotro, trebuia să stea de vorbă cu «pretinsul» comitet. O mai mare perversitate de gânde nu ni-sa dat să cetim. Respingem, cu un adevărat sentiment de scârbă calomnia asta, pe care îi o putem infirma dlui Popovici și cu dovezi materiale.

Toate articolele noastre scrise în chestia tratativelor de împăcare și în politica cu Ungurii, până în momentul când aceste tratative au eşuat, au fost censurate și aprobate înainte de apariție de dl Goldiș, tocmai pentru a nu ne asuma răspunderea de a ne face, poate, fără voia noastră vinovați de ceva. Dl Mihu însă — pentru care și dl Popovici găsește cuvinte măgulitoare, — s'a exprimat în modul cel mai satisfăcător despre atitudinea ziarului nostru, observată în decursul acestor tratative. De unde vine dl Popovici să ne arunce în față deci acuza aceasta mizerabilă?

Stăm uimiți în fața noului product al dlui Popovici, pe care trebuie să-l credem că l'a sedus, l'a tras pe sfoară cineva și că nu mai urmărește sistematic nici ziarele noastre, ca să poată de-bita cu atâtea ineptii, căci al-fel ar trebui să le considerăm de simple elucubrații ale unui om care nu și dă seama de ce spune.

Dealtfel, vom mai reveni.

„Tribuna“ în România.

Netrebnicii. — Samsarii comerciali, literari și politici. — »Domnul care face propagandă». — Călătoria d-lui Vecerde, directorul »Albinei». — Versuri și proză.

Brăila, 30 Noembrie.

Declarația dlui Oncu cu privire la dreptul de control al »Tribunei» a fost primită cu satisfacție de opinia publică din România. Ziarele au reprodus această declarație. Singurul ziar, care n'a voit să știe de ea, a fost »Minerva» — unde autorul »primului debut», al »frunțașului dințai» și al »uștelor împrejurărilor fatale» — eminentul stilist; care a botezat din nou poeziile lui Eminescu, numindu-le *lumină de lună*, își face de cap și bate câmpii. Dacă scrișoarea dlui Oncu n'a fost reprodusă, în schimb ziarul dlui Gr. Cantacuzino a dat loc larg tuturor știrilor provenite de officina iudeo maghiară a »correspondenților speciali». Se observă în întregă atitudinea acestui ziar năzuința hotărâtă de a știrbi bunul nume al »Tribunei», de a crea o atmosferă defavorabilă în jurul ei. Iată de pildă cum comentează »protestul» nemulțumirilor dela Lugoj, sediul celui mai mare bărbat politic al nostru: »In opinia publică a fraților de dincolo sporește mereu — mă rog! — nemulțumirea în contra »Tribunei... Și am adăoga noi — această opinie publică cere satisfacție. Cere purificarea caracterelor. Cere ca acela cari și au luat angajamente față de anumite societăți, să satisfacă angajamentelor luate.

De altfel în lumea ziaristilor și a intelectualilor se face mult haz de sbucumăriile acestui domn de a compromite »Tribuna». Băieții au relăviat ghicitoria care fiutura mai astă vară pe toate buzele: Cine s'a născut la umbra lui Eminescu — umbra lui Aurel Popovici și o să moară la umbra lui G. Filip?

Și rid de acrole ce și le ia gravul cronicar al ziarului din bulevard. Unul a parodiat eunoscuta odă a lui Văhuță »Lui Eminescu»:

Tot mai cilesc mălastra și carte,
Deși o știm pe din afară,
Deși, prinzând de a te aripa,
Atâși obscurți se înălțară,

Cine i hainul ce scurlat-a
Al faimel fale înfinit,
Și te înfrățește cu Apusul
Pe tine, veșnic Răsărit...

Te-a înjosit, puternic soare,
Spunând că dai lumină de lună,
Și acum ar vrea să compromită
Și-a noastră falnică *Tribună*.

Și așa pentru a nu știu câte a oară celebrul nostru compatriot, voind să se illustreze într'o campanie — pierde orice sorți de isbândă, acoperit fiind în negura ridicolului. Iar »Tribuna» este încunjurată cu tot mai multă dragoste la București și în provincie.

În provinciile De câte ori n'am fost întrebat de prietenii din provincie ce este cu campania asta destrăbălăstă în contra »Tribunei» noastre? La Brăila a produs senzație apariția unui domn, care venind între bravii negustori transilvăneni

să facă abonamente pentru un ziar românesc — care ci că are intenția de a se reorganiza — s'a folosit de mijloace nu tocmai laudabile, afirmând că *Tribuna* nu mai servește cauza partidului național și că deci negustorii ardeleni să nu mai sprijinească acest ziar. Mărturisirile le am dela patru frunțași ai comercianților tineri ardeleni d'n Brăila, cari mi-au povestit cu indignare acest fel de a face propagandă pentru o gazetă și cari erau de părere că ar trebui redactat un manifest de protestare împotriva dușmanilor bunului nume al »Tribunei». Un ziar nu se impune prin mlați întrigi și cancanuri. Se impune prin jertfele pe cari le aduce pentru cultura națională, prin ideile pe cari le pune în circulație. Cu sărăcia de idel, cu stilul prost nu poți ajunge să străbați acolo unde vrei, chiar când nu uau, ci zece »financiaric» ar călători în orașele din România și făcând uz de situații lor, ar încerca să lanseze zvonuri dăunătoare »Tribunei» — care s'o știe acel domn... Vecerde nu va putea fi așa de ușor smulșă din mâna cetitorilor transilvăneni din țară.

Să fie sigur »Domnul care a făcut propagandă» că n'a lăsat o impresie bună pe unde a umblat. Nu s'a impus nici prin inteligența fulgerătoare, nici prin istețimea de a lansa un zvon. Când vrei să te ridici în fața culva, trebuie să urmezi alt procedeu. Să nu dai de odată cu blta în bălă. Înainte de toate — voind să compromiți »Tribuna», nu trebuie să lansezi d-ta personal un zvon tendențios. Să și fi luat un samsar. Așa cum alții și au găsit la București samsarul care face serviciul ce ai voi d-ta să l faci la Brăila, puteai găsi și dumneata unul. Cât de... scurt la minte, dar în fine ai fi fost scăpat dumneata de epitelele nu tocmai măgulitoare.

Samsarii? Se găsesc pe toate cărările. Sânt oameni cari trăiesc numai din lauda sau defălmarea lucrurilor și-a oamenilor. În București li întâlnești la Bristol, la Bulevard și la Bursa. Și tu să vorbească fumos, să și ascundă scelerile, să mășcheze lipsa de cultură, știu să dea importanță serviciilor pe cari le aduc, se pricep de minune să între pe sub pielea naivilor. Sânt samsarii bătrâni căzuți în mîntea copiilor. Sânt samsarii comerciali, literari, și politici. Ei sânt veșnic indispensabili, ei pun la cale orice acțiune. Ei creiază sau distrug reputații, ei determină curente. Sânt un fel de Vademecum viu, fără de care călătorul pe căile înegurate ale vieții publice nu se poate orienta. Vrei de pildă să-ți câștigi, ca advocat clientele? Adresează te samsarului. Vrei, ca artist, să te cunoască lumea? Adresează-te aceluiaș samsar, care va ști să bată toba, să aprindă tămăie în jurul numelui tău. Un exemplu: Lumea românească știe de cartea apărută în ungurește despre Carmen Sylva, a dlui Nicolae Patnoky. Cartea a căzut la București în mâna unui om care îndeplinește această funcție. Și așa mai departe. Au vrut unii oameni din Budapesta, să compromită »Tribuna»? S'au adresat aceluiaș om priceput, aceluiaș Vademecum, care s'a pus pe lucru. Că activitatea lui a rămas fără de nici un rezultat, e altă socoteală. Că s'a făcut de ris, este lăș alta. Vorba este că acum nu se poate face nimica fără samsar. Și »domnului care face propagandă» trebuie s'o știe asta.

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, stada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Bâncele de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

Și uite câtă ardoare pun acești oameni în zădul lor de-a face pe grozavii. Cum s'au asociat toți cei slabi, toți cei neputincioși, toți cei scurți la minte împotriva curentului de regenerare reprezentat de »Tribuna«. E o plăcere să-i urmărești, să vezi mijloacele de cari uzează. Sântem trei la masă. Unul citește cu glas tare moțiunile pe cari »Gazeta« le publică cu atâta bunăvoință. Sânt grei bătrînii de pornit, dar de-i pornești, sânt greu de oprit. Așa și »Gazeta« dela Brașov, care vrea să se reorganizeze și trimite »reprezentanți« la Brăila, la Craiova și în alte orașe. E așa de naivă a călătoria, prin care bătrîna gazetă protestează în contra epitetului »dughiană«. Protest zadarnic. Ce a vorbit dl Vecerde la Brăila n'a fost decît vorbă de proprietar de dughiană, care vrea să-și câștige clientela. Fără nici o supărare, dl. Dar supărarea nu-i motivată. Asocierea celor slabi împotriva »Tribunei« face impresia corului de broaște, cari cred că pot amuși glasul de fanfară care chiamă un popor întreg la lumină și la viață.

Și cum unul dintre noi citește rîndurile pline de răutate, eu mă gândesc la cele ce-mi povestește într-o scrisoare prietenul din Brăila, la zelul depus de d. Vecerde spre a lansa »Gazeta« în România și mi explic așa de bine tot rostul campaniei pornite de ziarul din Brașov, care crede că se poate regenera, pornind lupta nu împotriva dușmanului, ci sprijinind acțiunea de distrugere a fratelui.

— Adică de ce n'am redacta noi un manifest de protestare în contra acestor atacuri, și de simpatie pentru »Tribuna«? — observă unul.

— Dragul meu, manifestele își au și ele rostul lor. Crezi numai decît că e nevoie de un manifest de »der în hersen« nu, not imiedeca cu-

Al treilea își aruncă ochi pe poezia din »Seara« și fredonează:

Gazetarul, mic sau mare
Se hrănește cu mîncare
Numai doctorul nost Ion
Suge tot din bbeiron.

C.

Dela „Asociațiune“.

Comitetul central al „Asociațiunii“, în ședința sa ținută Sâmbătă, în 10 Decembrie a. c., s'a ocupat de mai multe chestiuni importante. A discutat ideea unui binefăcător al poporului nostru de a se înființa în cadrele „Asociațiunii“ gospodăria țărănești model, pe teritoriul fiecărui comitat, în cari copiii țăranilor să învețe practic economia rațională a pămîntului și diferite meserii, din cari și-ar putea face venituri. Comitetul central a ales o comisie în persoanele d-lor P. Cosma, I. F. Negruțiu, N. Ivan, G. Precup, Oct. C. Tăslăuanu și R. Simu, cari în una din ședințele viitoare vor avea să vină cu propuneri concrete și amănunțite, cum s'ar putea înființa aceste gospodării țărănești, și cât ar costa înființarea și întreținerea lor. Comisia a fost însărcinată a alcătui un chestionar și al trimite tuturor specialștilor noștri, cerindu-le părerea în această privință. Comisia va convoca și o consfătuire a fruntașilor specialiști îndată ce va fi ajuns să

facă un plan pentru intruparea gospodăriilor țărănești.

În aceeaș ședință comitetul central s'a ocupat și cu ideea zidirii unui internat pe seama universitarilor din Cluj și anume în grădina Petran din Cluj, în locul actualelor clădiri, cari și astăzi servesc de adăpost cîtorva studenți sărmani. Spre acest scop s'a ales o comisie în persoanele domnilor N. Ivan, G. Precup și Oct. C. Tăslăuanu, cari vor avea să studieze, până la inactivarea fundațiunii Bădilă, testată »Asociațiunii« anume spre acest scop, cum s'ar putea clădi din mijloacele de cari dispune astăzi instituția noastră culturală, un local potrivit, în care deocamdată să se primească un număr restrîns de studenți și în care să se instaleze și proiectata bibliotecă a studenților universitari, pentru care dl Vasile de Stroescu a dăruit suma de 10,000 cor.

Din »Fondul studenților tehnici«, pe care »Asociațiunea« l'a primit în administrare în 1903, și care fond nu s'a putut ridica decît la suma de K. 253'58, la propunerea domnului C. Mesaroșiu, inginer în Budapesta, omul de încredere al întemeietorilor acestui fond, s'a hotărît a se înființa câte o bibliotecă populară în Avrig (comit. Sibiu) și Bucovăț (comit. Timiș).

Din fundațiunea Dr. I. Nichita s'au împărțit și în acest an 888 cor. la 6 biserici și 10 școli din Sălăgiu.

Pe lângă aceste a rezolvat mai multe afaceri curente, în cari pomenim numirea dlui I. Banciu de casier al Asociațiunii, în locul dlui I. Vătășan, care a dimisionat cu data de 1 Ianuarie 1911.

Scrisori din București.

Răsfoind zărele. — O întrebare pentru d. Or. Cantacuzino. — Rezultatul reformelor agrare. — Cuceririle Olandezilor. — Cazul dela Iași.

București, 1/14 Decembrie.

Răsfolesc zărele de dimineață. Și ochi mei caută cu lăcomie ceva nou în aceste cronici ale zilei de azi. Alătea patimi, atătea chemări, atătea îndemnuri, pe care le cunosc așa de bine. Și peste toate, acelaș măsură. Uite: »Minerva« de azi face pe moralista. După ce nu a reușit să compromită frumosul nume al »Tribunei«, după ce autorul micilor cancanuri s'a făcut de rîs în fața oamenilor de bun simț, după ce întreaga lume cinstită a calificat drept act de imoralitate patina, cu care acest ziar s'a năpusit asupra »Tribunei« — azi vine și face morală. Vorbește despre felul cum se face aici politica. »La noi politica a fost schimbată din scop în mijloc de satisfacere a nevoilor personale. E nevoie să ne rectificăm mult educațiunea și cu ea, evident, să ne rectificăm și mentalitatea.«

Cam acelaș lucru l'ar fi putut scrie — gândindu-se la atitudinea sa — și despre gazetărie. Căci, din păcate, în redacția acestui ziar e cine va, care și închipule că gazeta este un mijloc, prin care poate »da la cap« adversarilor. Astfel ne explicăm atacurile de atătea ori repetate în contra dlui Tăslăuanu, astfel ne explicăm știrile tendențioase publicate zilele acestea despre »Tribuna« și activitatea sa.

Da, da. Lipsese educația, domnul meu. Și trebuie să fi-o rectificat. Cît mai în grabă, dacă se mai poate rectifica ceva. Altfel vor fi mijloace de a rectifica purtarea tuturor celor rău crescuți. O simplă întrebare: Are dl Or. Cantacuzino, pro-

prietarul »Minervei«, boțorul de viță nobilă cunoștință de campania destrăbălată, pe care ziarul său, grație inconstenței unuia din redacție a dus-o în contra »Tribunei«? Aprobă dl Cantacuzino dușmănia față de un ziar, care cu cele mai mari sacrificii a știut să-și păstreze independența? Am vrea s'o știm. Să știm, dacă urmașii vechilor voievozi, cititorii de așezăminte, aceia, cari au știut răsplăti credința strămoșilor — aprobă loviturile îndreptate de un slugbaș al său în contra unui așezământ ridicat și susținut din jertfa celor ce de mult își așteaptă dreapta zi de sărbătoare?

Răsfolesc zărele de dimineață. Ce oglindă prețioasă a tuturor aspirațiilor, a tuturor preocupărilor, a tuturor patimilor, în care se zbate omenirea. Dar unde e judecătorul cu ochii nădurăți de gheață, care să spună fiecarei în față: Tu ai, tu nu ai dreptate. Tu critici o faptă, nu de dragul binelui, pe care l'ai urmărit pentru alții, ci din dorul de a fi satisfăcut o pornire a ta personală, de a te pune în evidență, sau din a lovi în cineva, care nu te prețulește așa cum ai dori tu. Ici un atac contra unui om, pe care-l știți cinstiți, dincolo o știre menită să producă o anumită atmosferă în jurul unei grupări, unei legi, unei instituțiuni. Și peste toate ochiul lacom trece înainte, învâlnindu-le într-o privire lertătoare: Toate-s vechi lumea l' cum este și ca dânsa sântem noi.

Sântem în ultima sesiune legislativă. Partidele de opoziție vorbesc despre o »proprietă cădere a guvernului. Unii au fixat chiar termenul acestui retrageri, și au început să împartă funcțiunile la partizani. La cameră se discută cu aprindere. Subiectul discursurilor este de regulă rezultatul dat de legile votate după grozava primăvară a anului 1907. Unii contestă orice rezultat bun al reformelor agrare. Guvernul afirmă însă sus și tare, că aceste reforme au avut cele mai strălucite rezultate, că urmînd pe calea apucată, în curînd nu vom mai auzi eternul strigăt: Noi vrem pămînt. Iată câteva date exouze de dl I. G. Duca asupra rezultatului dat în timp de trei ani de legile agrare, votate după potolirea răscoalelor:

În acest interval s'au cedeat, sub diferite forme 900,000 de hectare în mâinile proprietății mici. Casa rurală a cumpărat, tot pentru țărani peste 50 de mii de hectare de pămînt. Diferitele instituții culturale și de binefacere au în proprietatea lor 540 de mii de hectare de pămînt, cari după noua lege vor trebui să fie arendate țăranilor constituiți în obști. Acelaș lucru se va întîmpla și cu proprietățile statului. Aici trebuie să adăugăm și izlazurile date țăranilor pentru pășunatul vitelor. E un progres real față de ce a fost înainte de 1907. Cum proprietatea mare nu trece de trei milioane de hectare, se poate vedea din aceste date că, în decurs de trei ani, a treia parte a trecut în mâinile țăranilor. Încetul cu încetul clasa țărănească se ridică. Obștiile sătești delătură pe arendașii ovari și greci, cari au exploatat de decenii munca cinstiților lucrători ai pămîntului.

Străduințele Olandezilor de a pune mîna pe o parte însemnată din producția petrolului românesc au fost încoronate cu succes. »Deutsche Bank« din Berlin, care deținea cele mai multe acțiuni ale societății petrolifere »Steaua Română«, a vîndut societății regale olandeze o mare parte din aceste acțiuni. Planul societății olandeze este de a reduce cît mai mult acțiunea lui Standard Oil în Europa, și, dacă va fi posibil, să delăture cu totul pe americani de pe piețele europene. Astfel societatea olandeză tinde la monopolizarea comerțului de petrol în Europa. Acțiunea de până acum a dat rezultate destul de favorabile pentru Olandezi, în dauna societății americane Standard Oil.

Societatea regală olandeză cumpărase încă de mai înainte o parte din acțiunile societății »Regatul Român« dela Moson, pe un preț de 16 milioane de lei. Pe lângă acestea a mai cumpărat acțiuni în valoare de 16 milioane de lei dela

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Honyadi

»Steaua Română« ajungând astfel a avea cuvântul precumpănitor în conducerea acestei societăți. De prezent societatea olandeză este pe punctul de a și asigura controlul și asupra rafineriei societății »Aurora« dela Bâicoi.

Asfel societatea olandeză are astăzi controlul asupra aproape 70 procente din producția petroliferă a României; care după cum se știe în această privință este printre cele dintâi state. Olandezii au deplin control asupra producției din insulele Neerlandeze, de asemenea au ajuns în stăpânirea multor terenuri din Rusia, urmărind planul de a tăia din toate părțile activitatea americanilor, cari cu timpul amenințau să inaugureze și în Europa sistemul practicat peste ocean.

Toate bune, dar e vorba că o mare parte din averea României, în loc de a fi cucerită de locuitorii autohtoni ai acestei țări, a trecut în mâni străine, și bogăția se duce peste hotare, rămânând aici aceeași mizerie, în timp ce capitaliștii străini își aduc funcționarii lor gras plătiți, cari sfideză pe modestul funcționar român, cari foarte rar știu să se arate recunoscători față de țara și priimitorul popor românesc. Să nădăjduim însă că legea pentru naționalizarea industriei nu va fi făcută uitată, ci va fi votată de cameră, silind pe străinii cuceritori să și recruteze cel puțin personalul dintre Români.

Am citit într-o scrisoare că unul dintre membrii trustului arăndășesc al Fișereștilor, Froim Fischer a fost condamnat, pentru contravenție la legea trusturilor, la o însemnată sumă de bani, precum și câteva săptămâni de închisoare. Pedepsa dictată de tribunal a produs o deplină satisfacție în publicul din țară, care este în curer cu exploatarea acestor arendași ovreli, cari au făcut averi de milioane, exploatând biata țară nime în chipul cel mai neomenos. Pedepsa a fost dictată în conformitate cu legile în vigoare. Dar exploatatorul nu s'a mulțumit cu pedepsa dictată de tribunal. A făcut apel și curtea de apel din Iași l'a achitat. În urma acțiunilor procesuale a procurorului general Mimi, care a luat apărarea Evreului.

Atitudinea aceasta a produs nedumerire în opinia publică. Ministerul de Justiție a ordonat o anchetă și procurorul, care a luat apărarea vinovatului, a fost nevoit să-și dea demisia din postul său. Coresp.

Alegerile din Toronto.

Primiim următoarele rânduri:

La alegerile de membri congregaționali din comitatul Toronto lista partidului național român cu excepția Banat-Comloșului a fost bătută pe toată linia. Comitetul central al partidului național comitatens a pus candidați în fie care cerc locuit de Români pe cei mai fruntași și vrednici bărbați ai comitatului și-a lansat apeluri caldureose către alegători pentru reușita alegerilor.

Durere însă, că în unele cercuri din cauza neinteresului alegătorilor Români, iar în alte cercuri din lipsa de organizație, și în mare măsură și în urma terorizmului și a miseliei celor dela administrație, — din aproape 25 cercuri abia în Banat-Comloș a putut ieși blănoasă lista națională.

În cercuri pur românești, ca Toracul, Cenadul, Sautul Nou, Văcanul, Uzdinul etc. lista națională abia a întrunit câteva voturi.

Unica excepție au făcut o bravii Români din Banat-Comloș, unde a fost ales cu o majoritate covârșitoare într-o însuțire adevărat românească tinărul Dr. Ștefan Pascu. Bravii alegători Români ai acestei comune ca și cu alte ocazii, așa și acum au știut să înă seamă de datorințele lor față de neam și s'au prezentat cu fală la votare dovedind, că în această expunță comună șezată aproape lângă malurile Tisei și înconjurate de marea străinilor românismul stă pe temeluri sănatoase. Din 120 voturi românești, câte sânt în comună, sau dat, în total 110 voturi, cari aproape toate s'au dat pentru lista națională.

S'au aflat însă și vre o câteva oi răicite, cari pentru posturi comunale promise s'au făcut coadă de topor »solgăbirăului« și au votat cu

lsta oficioasă. Și e dureros mai ales că toți aceștia sânt oameni putrezi de bogăți. Ca lumea românească să-i cunoască și să-i cinstească după cum merită, dau aici lista lor: preotul Gh. Orghe Bălan, Alesiu Pălaghie (dispune de o avere de 150 000 cor.), judele comunal Bucur Nicoară, juratul Gheorgh. Lăica, Ioan Palcu (dispune de o avere de 100 000 cor., candidat de jude comunal) Ioan Bălan, Gheorgh. S. Beșan și Aureliu Sandu.

Referitor la alegerea din Sânmiclăușul mare trebuie cu durere să amintesc faptul regretabil, că preotul român de acolo Ioan Popoviciu — cel mai serios candidat de protopresbiter al tractului Banat-Comloș — a fost ales cu lista oficioasă. E trist, că acest preot român, care din parohia sa are venite foarte frumoase în timpul din urmă și-a uitat atât de mult de sine. Tot despre acest preot românesc — care totodată este și vicepreședintele partidului guvernamental (murka dărt) al cercului Sânmiclăuș — se afirmă că la alegerea de membri interimali în sinodul oamenilor săi a pus în mișcare toate forurile administrative.

Să fie cu puțință?

»Privitorul«.

Societatea „Petru Maior“.

— Câteva date despre activitatea ei în 1909/10. —

Comitetul: Președinte: Sabin Evițian, v. președ. Vasile Tompa, secr. Sabin Oprean (mai târziu Vasile Stoica), notari: Matei Pop și Dum. Nistor (mai târziu N. Aron), casier: Andrei Iovița, controlor: Ion Vintilă, bibliotecar: Ascaniu Crișan, v. bibl. Sebastian Bornemisa, econom: Victor Jula. Comisia literară: Seb. Bornemisa, Asc. Crișan, Aurel Esca, Matei Pop, Vasile Tompa și Cornel Teicu. Comisia supraveghetoare: Moise Baltă, Al. Măcelariu și Sim. Borzea.

Membrii: Societatea a avut anul acesta 64 membri onorari. 46 fondatori.

Sedințele: S'au ținut în cursul anului 13 sedințe, între cari 1 de constituire, 1 gen. extraordinară, 1 festivă, 2 mixte, 4 literare, 4 administrative. La sedințele societății, far în cele literare, pe lângă decorațiuni și puncte muzicale, s'au ținut și mai multe conferințe de următorii membri:

1. Seb. Bornemisa: a) »O privire fugitivă asupra epocii fanariote«, b) »Ceva despre nuvelele lui Agribiceanu«, c) »Două poete: M. Cunțan și Ecat. Pitiș«.
2. Ascaniu Crișan: a) Doi archierei: Șaguna și Hacman, b) »Intemeierea metropoliei din Muntenia«.
3. Aurel Esca: »Ecatarina Pitiș«.
4. Sabin Evițian: »Personalitatea lui Șaguna«.
5. Sabin Oprean: »Din viața necuvintătoarelor«.
6. Vasile Stoica: a) »George Lazar«, b) »Ioan Creangă«, c) »Despre pedagogia lui Herbarth«.
7. Ioan Astăluș: »Un om«, (nuvelă).
8. Nicodim Ganea: »Din viața Moșilor« (schită).

Mai amintesc încă conferința membrului Sabin Evițian »Despre cometa Halley« și a lui Ion Duma »Despre Titu Maiorescu« ținute la conveniriile, pe cari societatea noastră le-a avut cu colonia română din Budapesta.

Averea societății constă din a) hirtii de valoare și depuneri b) biblioteca și c) mobilier în stare mai slăbuță.

Cassa prezenta la predare următoarea stare:	
Fondul permanent	14126/20
Fondul de premii și ajutoare	25/95
Fondul disponibil	620/72
	Cu totul 14772/87

Au intrat în cursul anului	3686/86
Au ieșit	3181/98

rămâne deci un plus de 504/88 cor., la care am ajuns numai mulțămintă ajutoarelor primite dela câteva bănci, cari înțeleg nevoile noastre, și dela cițiva fruntași de bine.

Băncile, cari au binevoit a ne ajuta pentru care fapt le aducem și pe calea aceasta mulțămintele noastre — sânt următoarele: »Albina« 200 cor., »Sebeșana« 50 cor., »Bihoreana« 40 cor., »Vlădeasa« 30 cor., »Oravițeană« 30 cor., »Lipovana« 20 cor., »Timișana« 10 cor., »Steaua« 10 cor. și »Păstorul« 10 cor.

Biblioteca număra la predare 1917 opuri în 2272 volume plus 15 fasc. Sporul din anul acesta e de 151 opuri în 165 volume plus 15 fasc. Donatorii — cărora le arătăm mulțămintele noastre — sânt următorii: Academia română 16 volume plus 12 fasc., Dr. E. Babeș demia română 2, Dr. O. Ghibu 3, N. Iorga 4, Ex. Sa I. Meșianu 1, dna Negruțiu 51, I. Păsculescu

2, L. Paucherov 1, N. Regman 1, A. Russu 1, Dr. Seb. Stanca 1, I. Șterca Șuluțiu 1, M. Baltă 1, dna Smara 3, P. Suba 3, I. Astăluș 2 și C. Togan 1 vol.

S'au citit în cursul anului 340 opuri în 380 volume. În cabinetul de lectură ne-au venit gratuit toate ziarele și revistele românești dela noi, precum și o parte dintre cele din România. Exprimăm și la acest loc mulțămintele noastre deosebite.

În localul societății, ca și în trecut, au primit anul acesta locuință gratuită 3 membri mai lipsiți.

De încheiere amintesc, că în genere anul acesta a fost unul dintre cei mai rodnici și aceasta mulțămintă în deosebi dlui președinte Sabin Evițian, fapt, care la absolvirea comitetului s'a și relevat din partea societății. Tot mulțămintă președintelui societatea a avut mai multe conveniri cu colonia română din loc, la cari ne-am simțit cu toții bine.

Am prezentat aici câteva date, seci poate, despre mersul societății noastre în anul școlar trecut. Din ele ori cine poate vedea, că la această modestă societate, sprijinită numai de o mică parte a studenției române din Bpesta, se muncește cu destulă însuflețire pentru câștigarea acelei culturi românești, care lipsește majorității studenților. Datele de mai sus sânt însă în parte incomplete. În ele nu se spune nimic despre greutățile de multe feuri, cu cari are să lupte o societate studențească. La acest loc voi aminti numai piedeca cea mai mare, care se opune dezvoltării societății noastre, anume lipsa totală de interes, ce o manifestă de vre o câțiva ani încoace cea mai mare parte a studenților români din Bpesta față de societatea »Petru Maior«.

E lucru ciudat, că tocmai acei oamei, cari au mai multă lipsă de societate, tocmai aceia, a căror cultură românească e mai subredă — în urma educației din școlile străine — tocmai ei se țin departe de societate. Dacă în întrebare cu cam cu zeiaș răspuns: »Ce să caut eu acolo, unde se vorbește atât de frumos românește și unde tocmai prin faptul, că eu nu pot vorbi astfel, mă simt cu totul stingherit? Și apoi dacă a-ți avea cel puțin un local potrivit, unde să-ți fie mai

Și de câte ori auzi astfel de cuvinte, o durere adâncă îți cuprinde ființa. Sărmane ființe înstrăinate, voi nu mai înțelegeți sufletul românesc! Voi nu simțiți căldura, cu care sântem gata ori când a vă întinde mâinile primitoare! Va simțiți strimtoranți între noi? Dar noi vă dăm cu atâta plăcere frățescă ceea ce vouă vă lipsește — doar sântem frații voștri cei mai de aproape, iar glasul nostru vă chiamă la sânul dulcinei noastre mame!

N'avem local potrivit? E drept că cele 2—3 odăte scunde și întunecoase, din o stradă murdară, numai de eleganță și comoditate nu ne vorbesc. Dar vedeți, noi sântem atât de săraci, încât și acest local aproape nesănătos, cu tot sprijinul marinos al băncilor și al câtorva oameni de inimă, numai cu greu îl plătim, de multe ori abia fiind în stare să respectăm statutele, cari ne spun că la pătrar de an să nu ne atingem de fondul permanent al societății.

De ce nu veniți și voi să contribuiți cu obolul vostru la susținerea singurei societăți studențești dela noi, în care caz am putea eventual închiria o locuință mai corespunzătoare și am înlocul, cel puțin în parte, comoditatea cafetenelelor? Cu puteri unite am ridica apoi și vaza societății la înălțimea la care ar trebui să fie.

Ar fi timpul să și înțelegem că aceleași datorințe le avem cu toții!

Din încredințarea comitetului:

Budapesta, 13 Decembrie 1910.

Mihai Lupaș,
v. președinte.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Elz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Deși alegerile de până acum n'au adus nici unui partid o majoritate covârșitoare, partidul conservator a început să bată în retragere. Inșuș șeful lor Balfour a recunoscut că alegerile au dat dreptate liberalilor și a declarat că partidul trebuie să se împace cu gândul votării *veto-bill*-ului.

Rezultatul alegerilor de până acum e următorul: au fost aleși 217 liberali, 249 conservatori, 38 socialiști, 60 naționaliști și 8 Irlandezi independenți.

Noul ministru al Bulgariei la București. D. Kalinkoff, a fost numit ca ministru plenipotențiar al Bulgariei în România în locul dlui colonel Hesapchieff rechemat.

Noul ministru plenipotențiar al Bulgariei este unul dintre cei mai de văză oameni politici ai Bulgariei. Actualmente deputat în Sobranie, a lăsat parte ca președinte al comisiei parlamentare pentru anchetarea gestiunii ministerului sâmbulovist.

Fondurile Croezilor. Alaltăieri miliardarul Carnegie a făcut o fundațiune de zece milioane pentru promovarea păcii universale, și după cât se anunță din New-York suma aceasta a fost și predată în hârtii de valoare unei comisii de douăzeci și patru de oameni numită de președintele Taft. Din venitele de o jumătate milion ale acestei fundațiuni se face propaganță în lume și va fi atât de curând în lume, până când va mai fi primejduită, iar după aceasta venitul se va folosi pentru ușurarea vreunei nenorociri care a ajuns generală și de care suferă întreaga lume. Cei doi Croezi ai Americii emulează între ei care să jertfească mai mult pentru scopurile culturale, dar după cât se vede Carnegie ține tonul, căci fundațiunile lui ating cifra de 180 milioane dolari, iar ale lui Rockefeller numai 120 milioane.

Această fundațiune din urmă a lui Carnegie e foarte semnificativă mai ales acum, când șeful statului major al Uniunii a prezentat camerei un memorandum în care spune că armata Uniunii nu e destul de puternică pentru a putea rezista unui atac din afară și cere comandarea mai multor baterii de câmp și urcarea contingentului armatei în vreme de pace dela 80 la 100 de mii de ostași, ceea ce s'a și votat.

INFORMATIUNI.

ARAD, 15 Decembrie n. 1910.

Nouă membră fondatoare la Reuniunea Femeilor Române din Arad. Doamna Letiția Oncu, președinta Reuniunii Femeilor Române din Arad, a primit azi, dela venerabila doamnă, Ileana Velicu, soția fruntașului nostru Mihai Velicu, următoarea scrisoare:

Chișineu, 14 Decembrie.

Dragă Amică! Mă bucur din inimă că ai ajuns în un stadiu atât de înaintat cu pregătirile pentru ridicarea școlii de fete din Arad și grăbesc a veni și eu cu obolul meu trimițând, azi cu mandat postal pe adresa ta suma de

100 cor., rugându-vă a mă primi ca membră fondatoare a Reuniunii femeilor române din Arad.
Ileana Velicu.

Necrolog. Vasile Hosszu, prent gr. cat. în Fodora română, a repauzat la 9 Decembrie n. în vârstă de 28 ani înormântarea lui a avut loc la 11 Decembrie n. în cimitirul gr. cat. din Fodora română.

Odihnască în pace.

Pentru săraci. La apelul nostru pentru daruri de împățit în ajunul Nasterii Domnului între săracii noștri, au intrat următoarele daruri: Excelența Sa d. n. l. Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, totodată patronul Reuniunii, 20 cor., membru onor. Pant. Lucaș, c. ș. r. căp. în p., 10 cor., Dr. Ilie Iancu, medic, 5 cor., George Borzea, paroh (Coveș) 3 cor., Nizodim Rusu, pantofar în M. r. xioch (Germania) și soția sa 4 cor., Dr. Lucian Borzea, avocat 5 cor., Ioan Dordea, paroh, (Hașag) și Romul Simu, Inv. pens., câte o cor. Lacrimile săracilor noștri servească drept cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorințe creștinești bine plăcute oamenilor și lui Dumnezeu. Sibiu, 5 Decembrie n. 1910. Comitetul Reuniunii sodailor români din Sibiu. Victor Tordășianu president. Ștefan Duca notar.

Astra la Cetatea de Baltă. Prin această se convoacă toți membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutatori ai Asociației pentru literatura română și cultura poporului român din desăvârșământul D. ciosănmărtin la *adunarea cercuală extraordinară* ce se va ține la 25 Decembrie st. n. la ora 1 d. n. în comuna Cetatea de Baltă. Programul: 1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului. 2. Alegerea comitetului cercual. 3. Prelegeri. Propuneri. 5. Inchiderea adunării.

Diclosănmărtin, la 13 Decembrie 1910. Pentru comitet Dr. Virgil Radeșu direct. desp.

Știrea din Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu au mai datruit: Aurel Barbu notar în Lancrăm 2 cor., n. Nartea 40 bani, Ioan Gergel învățăcel Rațina 50 b., Traian Motora paroh (Vorț) 20 b. și Maria Bogorin n. Tabrea, în amintirea soțului său Lazar Bogorin, fost ziler 1 cor.

Matrapazlicurile autorităților rusești. Sânt vro două săptămâni de când scriitorul rus Burzev care trăiește în Paris a publicat o scrisoare în care acuză poliția rusească că ar fi avut parte la asasinarea fostului ministru Pehve și a marelui duce Sergius. Burzev, chiar făgăduise că va dovedi acuza și va veni la Petersburg, dacă Rusia îi va asigura salvus conductus. Din motive binecuvântate însă Rusia nu i-a acordat acest privileg, și chiar de i l'ar fi acordat tot nu se alegea nimic din dovadă căci Sasanow, atentatorul, a fost omorât în bătăi cu cnutul în ocnile dela Vologda. Revoluționarii ruși cari trăiesc în străinătate susțin că Sasanow a fost omorât intenționat, numai că să nu iasă la lumină ticăloșiile poliției.

Scriitorul Burzev încă publică împrejurările în cari a fost săvârșit atentatul.

E incontestabil că autorul intelectual al atentatului a fost Azev și Sasanow a discutat planul în toate amănunțele cu el, iar Azev i-a arătat pe unde să meargă ca să nu fie împiedecat de agenți secreți și să le scape dacă vor da de urma lui.

Bulevardul Vasili Ostrow era fixat de agenți și Sasanow a putut în dragă voie să și caute un loc de unde putea să arunce în toată liniștea bomba asupra trăsurei marelui duce. Și e sigur că tot Azev a dat agenților instrucțiunile, iar când Sasanow a plecat, și a freat mânia multumit zi când, că acesta nu se va mai întoarce în viață. Dar a fost scris ca Sasanow să rămână leafăr și bomba ce a aruncat a rupt în bucăți pe

Pehve și Sergius, iar Azev i'a lăsat în voia soții, cu toate că i făgăduise că i va trece peste hotar și i va așeza la adăpost.

La Reuniunea meseriașilor români din Sibiu: au fost înscriși următorii membri ordinari: Petru Marian (originar din Bucerdea rom.) și Dumitru Boariu (orig. din Agârbiclu), sodali cismari; Pavel Simion (orig. din Găști-Bistrița), sodal pantofar; Ioan Pojescu (orig. din Sadu), Andrei Vintilă (orig. din Sibiu), Alexă Plso (orig. din Măhu, cu 4 clase grm), Ioan Pinctu (orig. din Sibiu, cu 2 clase reale) sodali lăcătuși; Gheorgh: Voica (orig. din Lancrăm), sodal turnător de fier; Grigoriu Costin (orig. din Simotelm), sodal măsar și Ioan N. Armășel (orig. din Râmnic Vâlcea), culeg. tipograf. Membri ajutatori s'au înscriși proto-presbiterul Gheorghe Săgău, asesor consistorial și Dr. Dionisie Moldovan, avocat.

A 20 a însoțire de credit Raiffeisen în comitatul Sibiu. La stăruința învătătorului Alexandru Barsan din Rusciori și cu conlucrarea secretarului Reuniunii române agricole sibienese, a dlui Victor Tordășianu, economii noștri din Rusciori au pus temelul unei însoțiri de credit sătești sistem Raiffeisen, ale cărei statute sânt aprobate de tribunalul din Sibiu. Însoțirea, care este a 20 a în comitatul Sibiu, își va începe zilele acesteia activitatea. Însoțirea intră la proprietatea centrală a însoțirilor noastre.

Reciprocitatea universității din Agram. Senatul universității din Agram în ședința de ieri a adus din nou pe tapet vechiul său postulat, referitor la egalitatea acestei școli cu celelalte din Ungaria. Precum s'a accentuat această pretenție îndreptățită de așta vreme, așa și ieri senatul în mijlocul unei discuții animate dezbătăind reciprocitatea universității a hotărât să stea neutră în raport pe lângă pretențiunea de a se da universității din Agram, egua îndreptățire cu celelalte universități din monarhie.

Catastrofa unui bărbat de stat Din Stockholm vine știrea despre stăruința tragică a lui Eric Fianger secretarul regelui Gustav al V-lea al Suediei. Secretarul fusese la plimbare și se întorcea pe lângă drumul, un tramvai electric l'a apucat sub roate și l'a omorât pe loc. Eric Fianger a fost în două rânduri deputat al parlamentului și cu toată vîrsta sa de abea treizeci și cinci de ani se dovedise un om de valoare.

Un măsluitor din lumea mare. Din Viena se anunță că poliția a arestat pe contele Gulsbert Metternich, nepotul ministrului plenipotențiar al Ungariei la Londra. Arestarea s'a operat în urma intervenției tribunalului din Berlin unde contele a fost acuzat că a jucat fals la cărți. Advocatul contelui spune că acesta ar fi jucat cărți la Londra, cu ofițerul Bachaus din Prusia și încă doi necunoscuți. În curs al jocului ofițerul și contele au pierdut mult, iar când a fost la plată, datorita ofițerului încă a fost achuzat de Metternich. Când apoi contele și a cerut înapoi banii, acesta în loc să i plătească l'a reclamat pentru fals.

Vrajba părinților. În vila Zaccaria din Ravenna trăia de mult timp Luigi și Francesca Piamenghi. De câțiva vreme însă unul dintre frați trecuse în partidul socialist și de atunci vrajba și certurile s'au vîrît în familie celor doi frați și se țineau lanț. Copiii celor două familii au ieșit alaltăieri cu vitele la păscut prin grădina casei și s'au luat la ceartă din cauza părinților. Un băiat mai măriceel, în focul certii a scos un pumnal și și-a omorât pe cel doi verișori. Când s'a pomenit în fața celor două cadavre, tenându-se de pedepșa și a descărcat un glonte în cap și a murit și el.

O însuflețire fatală. Se anunță din Dublin, că în orașul Dundrum, Scoția, alegătorii naționaliști s'au întrunit în o adunare pentru a lua dispozițiile de lipsă în vederea alegerilor.

Cei cari doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

Adunarea a luat hotărâri întru toate conform cerințelor parlamentului și membrii adunați, răpiți de însufiețire, au început să aplaude și să bată din picioare. În urma bubuliturilor strașnice, dughumeaua fiind slabă s'au rupt și toată adunarea a căzut ca ea peste vacile din grajdule ce era la subsol. Vre o sease alegători trag de moarte, căci li s'afecturat șira spinării și mușchi dintre ei au fost răniți mai ușor. Cel rămas teferi dau mulțumită lui Dumnezeu c'au scăpat cu fața curată, iar pătenia lui Dundrum le va servi de învățtură ca de aci înainte să nu-și manifeste înșulășirea prin tropot de cioboste.

— **Populația Statelor-Unite.** După ultimul recensământ al populației Statelor Unite, inclusiv Alaska, Havni și Porto Rico, numărul total al locuitorilor e de 93,402,151.

— **Luptă între corbi și cocori.** Intr'un ziar german citim următoarele: Din Frankenhal se anunță, că aici s'a văzut o scenă foarte interesantă. Pe valea Rinului, un cârd de cocori în forma icului venea în zbor dinspre miază noapte. Mările paseri sbursu greoaie, aproape de pământ, când pe neașteptate au fost surprinse de un stoil de corbi și o luptă vehementă s'a încins în aer. Paserile negre cădeau ca ulei asupra cocorilor și în scurt timp i-au luat la goșă. Cocorii se risipiră dând țete desperate. O parte din ei au luat-o spre răsărit, cățva spre miază zi, iar cei mai strimtorăți s'au lăsat la pământ, încercând un nou atac asupra corbilor. Fenomenul acesta rar arată cât de mare este ura și invidia corbilor pentru cocorii cei cu ciocurile lungi și ascuțite.

— **Sfârșitul unei bande de criminali.** Printr'o apucătură furtivă poliția din Kiev a pus mână pe o bandă de criminali, compusă din patruzeci de membri. Banda operase deja mai multe spargerii și optsprezece omoruri. Când au fost surprinși, poliția a găsit în locuințelor un intrig arsenal de arme și o mare cantitate de țarbă de pușcă. Intre acestea erau vre-o două sute de revolverse și o mulțime de acte și pașapoarte falsificate.

— **Exundările din Austria.** Din Laibsch se anunță, că în urma ploilor torrențiale cari cad de mai multe zile, riurile din toată țara cresc și amenință să exundeze. În unele locuri comunicația este întreruptă. Intr'o mahala a orașului Laibsch apa a pătruns în case și în subsoluri.

— **Intre amatorii de mărci poștale vechi.** Ziarele rusești istoricesc o nostimă întâmplare petrecută între doi colecționari de astfel de timbre. Un rus, anume Stemmer, avea opt prese rarissime de care era foarte mândru. Un alt rus, prințul Trubetzkoi, filotolist pasionat și el, era foarte mândru că îi lipseau acele timbre. Nuputându-le cumpăra dela rivalul său a publicat un anunț în ziarul special și, după citva timp, și le-a putut procura, cu prețul de 32.000 lei. Intrind în posesiunea lor, prințul s'a dus la Stemmer, ca să-l pună la cunoștința despre izbînda sa. La auzul acestei vești, Stemmer, s'a întristat, căci numai era numai el unicul posesor al rarelor timbre poștale. I-a oferit deci, un preț banicel prințului, dar acesta nu i-le-a cedat decît pe prețul de 62.500 franci. După ce a obținut timbrele prințului, Stemmer imediat le-a aruncat în foc.

— **Contra trusturilor.** Din Newyok se anunță că trusturile americane au ajuns zile critice. Nu numai Roosevelt, ci și Taft le persecută foarte mult în zilele trecute în contra trusturilor de tutun, zahăr, carne, alimente, vopseli, precum și contra trusturilor societății Standard Oil Compagnie s'a pornit proces, pentru că, se spune, au despoiat populația. Acțiunea neîmpăcată ce s'a pornit la bursă contra trusturilor a consternat mult publicul. Dar publicul american se bucură, că în sfârșit se pune capăt puterii tiranice a trusturilor.

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** «Reuniunea Femeilor Române din Arad» aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o loterie de obiecte, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la Librăria «Tribuna» și la tipografia «Carmen» în Cluj. Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto. Recomandat 35 fil.

x Unde, unde Ioane? la Oradea-mare. Unde te dai joi la «Gara Velencz». Unde este loc bun pentru dormit, mîncare, beutură bună, auzi Miculă, vinuri sîriene din pivnița proprietarului de vie Benea. Da

numai spune, aceia ce auzi Miculă. Și cei mai de princip ospătăraș ruminaș de al nostru. Cine mă Ioane? da incoști pe Sărac, da nu-mi mai spune Aureliu Serac! da! bravo, bravo il vom cerceta. Da vă și rog a mă cerceta. Vă rog sprijinul, Aureliu Serac la gara Vărad Velencz.

Mihal Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public romîn.

x Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți, ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcămîntea copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

x Românu în interesul lui face dacă tot ce îi trebuie cumpără dela romîn. Dacă ai trebuință de mașini economice, pluguri etc. să nu mergi la străini cînd poți cumpăra la romînul Eugen Nicola din Blaj (Balázsfalva), care la cerere trimite și catalog romînesc gratis și franco.

Pentru mașinile cumpărate dela el — dă cea mai mare garanță, le vinde în prețuri de concurență, moderate, cu condițiuni de plată favorabile în rate, așa că mașinile își cîștigă prețul lor și primesc tot felul de reparaturi. Cetiți anunțul lui de pe pagina ultimă a ziarului nostru. Sprijiniți pe comercianți și meseriași romîni.

Apel! Avem onoare a aduce la cunoștință P. T. publicului, că însoțirea economică-comercială «Mugurul» în sezonul acesta a luat măsuri pentru a se putea lipsi de agenți generali în afacerile cu altoi de viță, deoarece acești agenți, răul fost necesar până acum, cari costă mult și suntem siliți a le da proviziunile din ce în ce mai mari — în detrimental clientelei fiind siliți a urca în măsură proviziunile și prețul produselor pepinăriilor noastre, dîndule acestora ocaziune de câștig frumos, fără de a avea osteneală mare în schimb. — Cu acest prilej ne luăm voce a ruga pe toți Domnii preoți, învățători, comercianți romîni, de a lua însuși în mână conscrierea de comande pentru procurarea de altoi. — Însoțirea plătește fie-cărui agent comunal (preot, învățător, comerciant, jude comunal) care însinue comande în massă, după efeptuirea în regulă a acestor comande 60% proviziune din valoarea brută a comandelor — în bani sau la dorință în altoi de vie. — Tot aceiaș proviziune o prăim și pentru mijlocirea comandelor de semănături pentru sezonul de primăvară 1911. — Informațiuni detaliate precum și listă de prețuri eventual cărți pentru conscrierea de comande trimitem la cerere gratis și franco. — Cu toată stima: «Mugurul» însoțire economică-comercială în Elisapetopole (Erzsébetváros Kiskükülő vármegye).

ECONOMIE.

Convocare.

Pe baza concluzului comitetului central din 3 Decembrie 1910 și în conformitate cu § ul 20 din statute convocăm a XXII-a adunare generală ordinară a Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu în Poplaca pe Duminecă în 25 Dec. n. a. c. la 11 ore a. m.

Program: 1. Prezentarea raportului general al comitetului central, a rațiociniilor pe anul 1909 și proiectul de budget pe 1911.

2. Propuneri eventuale din partea membrilor.

3. Discursuri de interes general economic.

4. Verificarea protocolului.

Sibiu, 13 Decembrie 1910.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Pant. Lucașu,

președinte.

Vic. Tordășianu,

secretar.

Adunarea economică din Buteni. În lunga și obositoare cale de apostol al organizației noastre, dl Vasile C. Osvadă a dat cuvenita atențiune gîsului nostru, abătându-se și prin Buteni pentru a ne da sfatul și sprijinul d-sale la înființarea unui despărțământ al tovarășei proprietarilor de vite din Orăștie.

Ziua de 11 Decembrie n. a fost pentru noi Butinienii o zi de mare sărbătoare. Oamenii de bine din toate părțile s'au grăbit să la parte la adunare, ca prin interesul lor să l răsplătească pe neobositul nostru apostol.

În societatea d lui Vulpe, contabilul tovarășei, și a d-lui Vasile Osvadă, directorul tovarășei, am fost la biserică. Apoi împreună cu poporul am mers în sala adunării unde în față a peste 300 de ascultători părintele Ioan Cosma printr'o vorbire avîntată, în care îndeamnă pe cei prezenți să asculte sfaturile și să sprijinească acțiunea d-lor Vasile Osvadă și Vulpe, des hide adunarea și invită pe d-nul Osvadă să lămurească ascultătorilor însemnătatea tovarășei.

Dl Osvadă luînd cuvîntul începe a tîlmăci auditorului comoara de cunoștințe și experiențe câștigate pe terenul economic.

»Fraților, începe dl Osvadă, azi nu cel tare, cel care are brațe vînjoase, care trătește pe alții e tare. Nu! — Ci e tare cel cu bunăstare materială. Bunăstare materială însă nu prea avem. Sîntem săraci cu toții. Dar dacă ne întovărășim 10-20 cu un cuget și dragoste, atunci tragem cu mult mai mult ca cei bogat. Fiecare din noi are un mare capital în puterea brațelor sale pe care trebuie să l împreune cu capitalul altora și în chipul acesta să ușureze și ieftinească producțiunea.

Ideia de întovărășire își trage originea dela țășitorii din Rochdale din Anglia, care s'au asociat să și cumpere pâinea în comunitate. Multă ea este cărbune, de corabi și de coloni extinse. Mai tîrziu un primar (jude) dintr'un sat din Germania, cu numele Raffaisen, a făcut prima însoțire pentru a ușura procurarea de credit a oamenilor din comună. Acesta însoțire a fost înființată pe pușca de 14.000 de astel de însoțiri.

Sașii din Ardeal sînt numai vre-o 18.000 și au peste 260 de însoțiri și tovarășii de tot felut. Dacă cercetăm și asemănăm poporul romîn cu cel nemțesc sau săsesc vedem că noi sîntem superiori în privința inteligenței, a istețimii, dar foarte înepoi în privința cunoștinței de carte și a simțului de întovărășire. Să vă spun un exemplu. Sașii dintr'un sat și-au făcut o mașe în tovarășie, pe care își cântărește fie are om vitele, când merge la tîrg așa că el știe cât ajung boii lui și prin urmare știe cum să-l vîndă ca să nu se păgubească pe sine. La noi lucrul se întîmplă așa că fiecare vînzător de vite care prîje două cum i-se pare — sau mai scump, ssu mai ieftin — da abizeri mai ieftin, adică se păgubește singur. Astfel de tovarășii au Sașii și pentru valorizarea bucatelor și a laptelui.

Peste tot noi sîntem la începutul muncii de întovărășire, care se întemeiază pe încrederea și dragostea unuia față de altul și contribuie la înaintarea în avere și cunoștințe a membrilor. Din aceste motive înalte am purces și noi la înființarea tovarășii pentru asigurarea vitelor Vitele sînt tovarășii plugarului la munca cîmpului — fără de care plugul ruginește, iar holda se umple de buruien, hambarul e gol, iar sărăcia joacă și și rinjește colții pe la ferestrele oamenilor.

Dl Osvadă spune apoi cum a venit ideia întovărășiei dela «Hopsa», obiceiul satului său natal de a despăgubi pe acela căruia l a pierit o vită prin contribuția întreg sctului. Și cum contribuțiile nu se stringeau deodată, păgubășut n'avea nici un folos de ajutor. «O asem-nea «Hopsa» însă organizată și orînduită prin statute e și tîvărășia noastră, care pentru taxa de 4 fileri la vită cu o-azia păgubelor li plătește păgubășutul vită pierită. La început am fost luați în răs și necrezuți că vom fi la stare a ajunge la un rezultat bun, ba unii membri ne-au bănuț că lucrăm cu «Sotriduș».

Miscarea pe întovărășire înaintează mai tare la noi Romîni. De curînd învățătorul din Bumb-știi a înființat o tovarășie sistem Raffaisen. În România sînt cam 2499 astfel de tovarășii, sînt apoi peste 400 de obștii sătești, pentru a lua în arendă pămîntarii, pentru cari au plătit acum uu

CONCURS.

La »POPORUL« institut de credit și casă de schimb — soc. pe acții — e de ocupat imediat postul de

contabil cu praxă

pe lângă salar anual fundamental începător de 1500 coroane.

Săliște (Szelistye, Szeben m.) 14 Dec. n.
DIRECȚIUNEA.

Un candidat de avocat român

care e versat în cauzele (sumare) dela judecătoria cercuală și în deosebit să pricepe la cartea funduală *află aplicare momentan* pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria advocațională alui *Dr. Coloman Hedházy* din Salonta-mare (Nagyszalonta). Doritorii să se adreseze lui *Petru Păcală*, candidat de avocat în cancelaria susnumitului avocat.

Prima băcanie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =
prăvălia de coloniale

și delicatasa

în edificiul „Bazár”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

Caut

un candidat de avocat
și un scrietor

preferit cu praxă, — pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Enea Andreia, avocat
Nocrich (Ujegyház, Szeben m.)

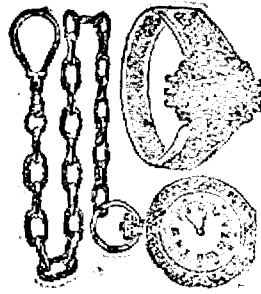
Caut

un candid. de avocat
cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat
în Nagysomkút.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și gluvaerglu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal și nickel
Articuli de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.
Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștientos.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános**, producător de
vinuri în **Șiria** pe lângă urm. prețuri:
Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate > 54.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie
Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor.
50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.—
de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de
Imprunat, începând dela 100 litre de orice
calitate.

Serviciu entant, vinuri admirabile
de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,
mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în
Temesvár. Centr., Strada Prinz Eugen No. 14.
(Casa proprie).

Cel mai mare și
mai ieftin isvor
de cumpărare în
Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă,
lemn, de suflat, cu coarde
și instrumente de bătut
precum și părțile con-
stitutive a acestora. =

Reparările se execută artistic.
Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se
schimbă. ■ Export în mic și mare.

Ilustrate cu motive româ-
nești și cu vederi
din România ș. a.
se pot căpăta la »Librăria Tribune!«.

Fabricație din țară prima calitate!
Stoboare de sârmă
tari și trainice!

În atenția
arhitecți-
lor, agrono-
milor, pro-
prietarilor
de vil, p. vile
grădini, te-
renuri de vi-
nătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru ma-
șini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și
vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, co-
nițe pentru nisip, burlane pentru schintei, co-
nițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și sto-
ruri pentru ferestle de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

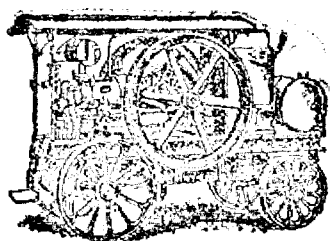
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la
magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

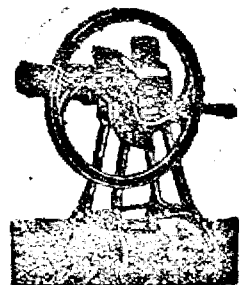
Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase
condiții de plată, tot-felul de mașini
industriale și agricole, aparate,
unelte, oleiuri, saci, mușamale funii
motoare, automobile, stropitori etc.
Cereți prospecte. — Expediție gratuită.
— Corespondență în limba română. —

■ INTREPRINDERE ROMÂNEASCĂ ■

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
Stabilimentul și cancelaria **Pereces-u. 9.**

Primește: plănuirea și zidirea de bi-
serici, școale, case notariale și a tot
felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de
cement, comande se primesc.
Magazin stabil de pietrii artificiale
pentru morminte. Prospecte gratuit.

Se vând
pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

**Inele de aur
dela 5 cor.**

Ceasornice dela 4 c. în sus
se pot căpăta la

Barna Sándor
ceasornicar, giuvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Ceasornice foarte moderne de aur,
argint și nickel, lanțuri, cer. și cu
nestornate și diamante și inele cu
prețuri foarte ieftine — Pentru fie
care orologu vândut și reparat se
dă o garanță de 3 ani. — Serviciu
conștiințos. Mare asortiment de
obiecte din argint de China.

Zaharie Bârsan:

**Impresii
de Teatru
din Ardeal**

à 2 cor.

(10 filerl porto)

: Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la
cunoștința onoratului pu-
blic că mi-am deschis în
Șiria, drumul Aradului
un atelier de
: tâmplărie :
(măsar) unde efectuează
ori-ce lucrări ce se ține de
bransa aceasta, totfelul de
lucrări de edificii.

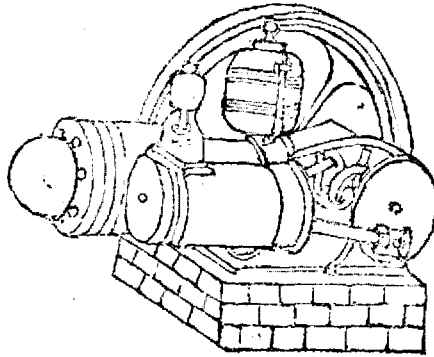
Rugând sprijinul onora-
tului public român, semnez

Cu stimă:

VASILE HUIU
măestru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștiințos. —

**Motor cu olei brut. Nou-
tate!**

Cea mai contabilă putere motorică.

Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri
și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu ex-
plodează. Nu e expusă focului. Nu e supus inspecția
financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem
mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără
nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel
mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu.
Prospecte de prețuri dela 2—60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK

turnătorie de fer și fabrică de mașini în
SEGHEDIN-SZEGED.
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție
sigur e contra focului și spargerii.

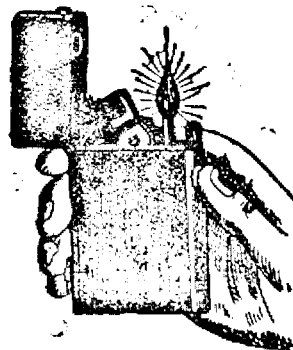
Casse cu panțere de oțel, tresoare și antrepozite
panțerate cu deplină siguranță contra spargerii.

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panțerate pentru institute de
bani, cea mai nouă construcție.

Preț curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă.

**Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar**

se găsesc mai ieftin
în marele ma-
gazin de fabrică
a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revânzători.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

**Stofe, catifele și materii
pentru vestminte de casă.**

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi învățacel buni.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembiszky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon No. 63—47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
 Privilegiu excepțional.
 Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
 Preliminar gratuit.

INGRIJIREA FRUMUSEȚII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiste din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Galdys« întinerește în scurtă vreme părul încăruntit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Galdys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogat. Impedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina, ca udatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e spirtul pentru cap »Galdys«, care împedecă formarea mătreții și jupoiera pielii. — Prețul 2 coroane.

Le pregătește farmacia la »Impăratul Roman« alui

VIG BÉLA, BUDAPEST II. F6-utca 54.

Izay și Rigó

magazin de I-u rang de albituri gata de pânză albituri de pat și pânzeturi de masă
Cluj—Koloxsvár, Strada Deák Ferencz Nr. 4.

Prețuri fixe moderate.
 Mare asortiment de mărfuri din patrie.
 Primesc totfelul de execuții de **TRUSOURI** cu orice prețuri, la chemarea în provincă arată cu plăcere colecția :: :: de mustre. :: ::

Asortiment mare și frumos.
 Pânză de in de Ramburg.
 Pânză de in de Irlanda.
 Pânză de in de Kreász.
BUMBAC de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA pentru femei, bărbați și copii,
ALBITURI PENTRU PAT, NAFRAMI DE BUZUNAR. CIORAPI etc.
PANZETURI ALBE și COLORATE pentru masă.

Firmă românească!

Firmă românească!

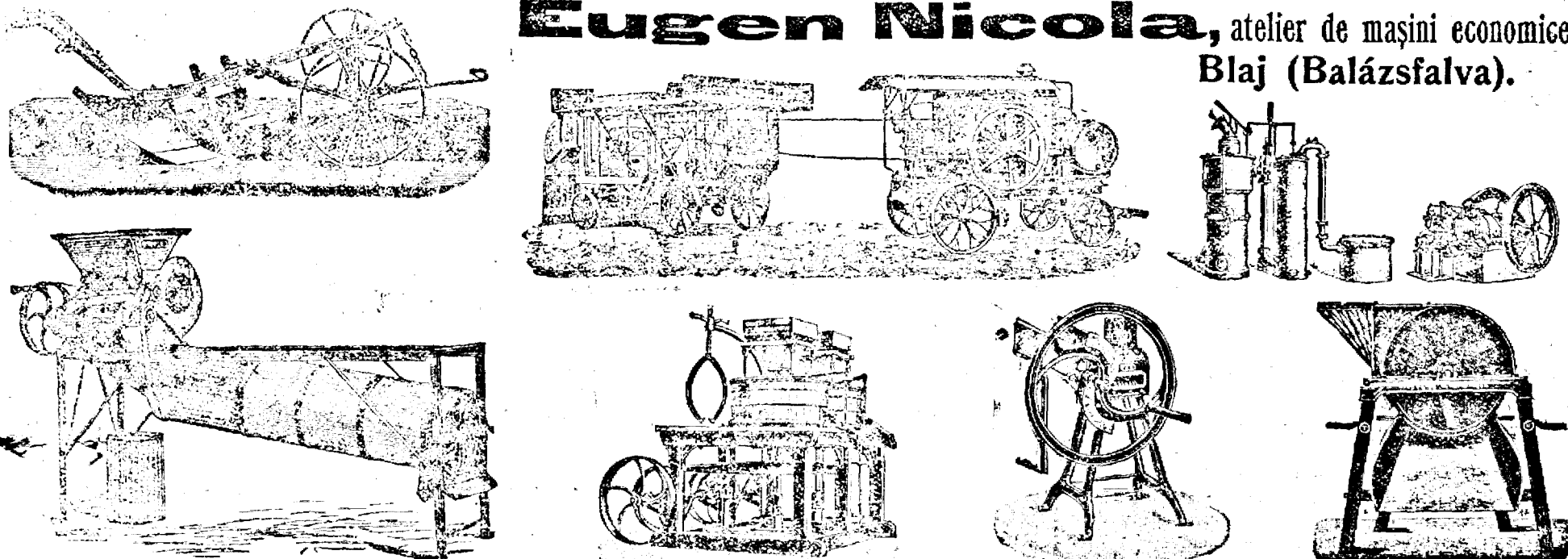
In atelierele de mașini ale lui Eugen Nicola Blaj (Balászfalva) se pregătesc tot-felul de mașini economice și pluguri.

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune mașini de îmblătit cu locomobile de benzin dela 3 până la 16 cai putere. Garnituri de îmblătit cu locomobile de vapor. Motoare de benzin dela 2 până la 100 cai putere. Motoare de gaz sugativ din cărbuni de lemn, cocs sau treit. dela 10 până la 100 cai putere. Instalează mori pentru măcinat cu petrii sau valuri sau mori pentru făină clasificată. Instalează fabrici pentru făcut cărmidă și țigla.

Oferte pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit. **Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.**

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comande, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra dela străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini. Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice Blaj (Balászfalva).

Grijiți de viitorul vostru!

Cel mai bun mijloc pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de griji materiale este incontestabil polița de asigurare a „Asociațiunii de ajutorare reciprocă” din Timișoara.

La Aceasta asociațiune poate oricine să asigure pentru ai săi pentru cazul morții sale pe lângă solvirea unei taxe lunare de 1 cor. și a unei cuotizațiuni de 2 cor. după cazurile de moarte după un an dela înscrierea sa de membru 2000 cor., după 3 ani dela înscriere pentru cazul invalidității sale o rentă lunară de 50 cor., iar după 30 de ani o rentă anuală de 600 cor.

Contra solvirei unor competențe minimale oricine poate asigura fetelor sale o zestre de 2000 cor., iar băieților când devin maioreni asemenea 2000 cor. Dacă susținătorul băiatului ori a fetei ar muri după 3 ani dela înscriere, înceată orice solvire a competențelor și băiatul asigurat primește până la etatea de 13 ani, iar fata asigurată până la etatea de 20 ani, o rentă lunară de 30 cor. și pe lângă toate acestea băiatul ori fata asigurată mai primește la timpul său și ajutorul de independentizare resp. zestrea de 2000 cor. Asociațiunea ofere ori-cui cea mai deplină garanță. Cuote semnate 9,000.000 cor., iar fondul de garanță de 200.000 cor. se află deus la Tribunalul competent.

Pentru toate categoriile de asigurare o cuotă (sumă asigurată) face cel puțin 2000 cor., iar un membru poate subscrie 10 cuote, prin urmare asigurarea pentru cazul morții, de zestre și de independentizare să poate face dela 2000 până la 20.000 coroane.

La cerere se trimit prospecte gratis și să acceptează reprezentanți demni de încredere.

„ASOCIAȚIUNEA de ajutorare reiprocă” din Timișoara.
(Adresa: Temesvár-Belváros, Jenőherczeg-utca 18).

— Replantațivă vilie cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcina, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcina.

Se află de vânzare la

„MUGURUL” însoțire economică-comercială Elisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)

material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pătirea pe 10 ani cu interese de 70%.

La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

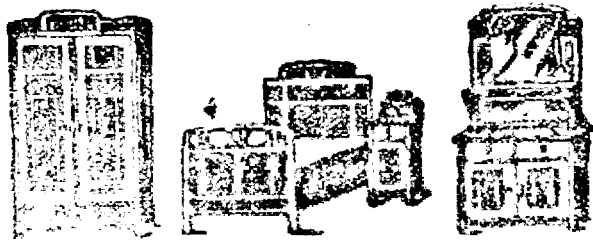
— Însoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Numai altoisje bune! Calitate distinsă!

— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pelângă serviciu prompt și conștiințos.

Mare magazin de tot-felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

■ Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințoasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

— Mare depozit de sticlă în plăci. —

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințozitate.

Telefon 66-82.

Celebrele motoare originale

„OTTO”

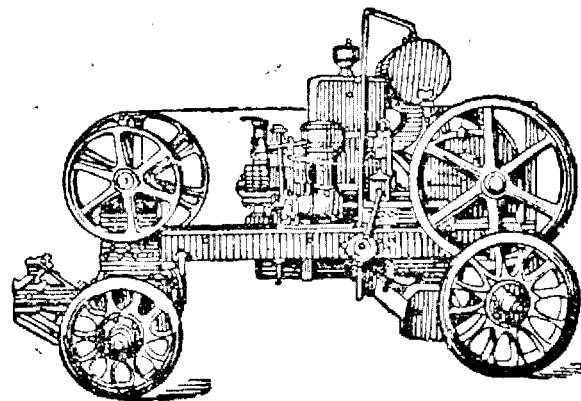
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Cele mai bune

— orologe —

— cele mai solide și cele mai după modă —

— juvaericele —

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a ceit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

